

Niemand is in balans

De Amerikaan Dan Thurmon is een succesvol zakenman, en hij is tegelijk ook koorddanser: hij loopt hoog boven een afgrond over een koord. In 2009 schreef hij een boek met de titel: 'Off Balance on Purpose', oftewel: 'Doelbewust uit balans'. Hij zegt in dat boek: 'Het lijkt uit de verte of een koorddanser altijd perfect in balans is. Maar dat is schijn. Hoe komt het dat een koorddanser niet van het koord afvalt? Dat komt omdat hij voortdurend met allerlei bewegingen weer de andere kant van het middelpunt zoekt. Zijn vrije been gebruikt hij als tegenwicht, zijn armen gaan op en neer, zijn rug gaat heen en weer, noem maar op. Perfect in balans zijn is onmogelijk: je bent voortdurend uit balans, maar je zoekt naar het evenwicht.'

Toen ik bezig was met dit thema: 'Hoe kom ik meer in balans?', toen vond ik dit eigenlijk al wel een mooie gedachte. Het troostte me ook wel, want ik dacht: 'Wie is er nou eigenlijk echt in balans? Ben ik in balans? Nee, eigenlijk nooit écht. U wel? Jij? Ik denk het niet, want het is waar wat dan Thurmon zegt: je bent altijd op zóék naar balans. De één raakt uit balans door te veel te werken, en te weinig te rusten. De ander raakt uit balans door te veel geld uit te geven en te weinig te sparen. Een derde drinkt te veel. Een vierde te veel, of juist te weinig. Je kunt op zóveel manieren uit balans raken!'

Dat kan van binnenuit komen: je eigen gedrag, waardoor je teveel overhelt naar de éne kant of de andere kant. Het kan ook van buitenaf komen: er gebeurt iets in je leven dat je volkomen uit je evenwicht brengt. En ik moet eerlijk zeggen: als ik bedenk wat er deze week gebeurd is op Sint-Maarten, hoe daar het leven van duizenden mensen totaál uit het lood geslagen is, en als ik bedenken hoeveel mensen op deze wereld getroffen word en door ellende, ziekte, nood... dan voel ik me héél klein als ik iets wil zeggen over dit thema: hoe vind je dan tóch weer iets terug van balans? Uit mijzelf heb ik vanmiddag niet veel verstandigs te melden, maar we hebben samen een paar stukjes uit de Bijbel gelezen, en dáár wil ik graag met u over nadenken, want dáár ligt de echte wijsheid, in het Boek der boeken. Door de Bijbel spreekt God Zelf.

1. Denk aan de tegenpool

We hebben een passage gelezen uit Prediker 3. Het boek Prediker is geschreven zo'n 3000 jaar geleden, waarschijnlijk door Salomo, de wijze koning van Israël. Dat boek Prediker is een heel relativerend boek. Misschien is dat ook wel het kenmerk van echte wijsheid. Salomo zegt: 'We weten heel veel dingen níét. Het leven is vaak een raadsel. Het lijkt vaak zinloos.' En ook dit stuk, dat we gelezen hebben, is heel relativerend. Voor alles is een tijd. En overall komt ook wel weer een einde aan. 'Er is een tijd om geboren te worden en een tijd om te sterven, een tijd om te planten - in het voorjaar - en een tijd om te oogsten, om weer uit te trekken wat je hebt geplant.' Noem maar op. Meteen na deze opsomming zegt de Prediker, in vers 9: 'Welk voordeel heeft hij die werkt, van datgene waarvoor hij zwoegt?' Het lijkt allemaal zo zinloos. Je staat de afwasmachine uit te ruimen, en vervolgens pak je diezelfde borden weer om ze te gebruiken. Je loopt met volle boodschappentassen naar binnen en met volle vuilniszakken naar buiten. En toch zegt de Prediker: 'Dat is het leven! Je zult het ermee moeten doen. En het beste is, dat je er het mooie van gaat zien, het goede. Vers 10: 'Ik heb gezien welke bezigheid God de mensenkinderen gegeven heeft om zich daarmee te vermoeien. Hij heeft alles op zijn tijd mooi gemaakt.' Dus al die tegenstrijdige dingen horen erbij. En God Zelf heeft daar een plan mee. Zelfs met iets vreselijks kan Hij nog iets moois doen. Je kunt wegzakken in criminaliteit, en juist als je op de bodem zit tot inzicht komen, tot verandering komen, een nieuw leven beginnen. Het gaat verder in vers 11: 'Ook heeft Hij de eeuw in hun hart gelegd (dat wil zeggen: God heeft ons besef gegeven van tijd en eeuwigheid), zonder dat de mens het werk dat God gedaan heeft, van het begin tot het eind kan doorgronden.' Wij begrijpen heel

veel niet! Waarom moest dit gebeuren, en waarom moest het nú gebeuren?

'Ik heb gemerkt dat er voor hen niets beter is dan zich te verblijden en het goede te doen in hun leven, ja ook, dat ieder mens eet en drinkt en het goede geniet van al zijn zwoegen. Dat is een gave van God.'

Zoeken naar balans, dat is dus: afstand nemen. Een stap terug doen, leren relativeren en zeggen: 'Oké, ik ben nu uit balans. Ik zit helemaal aan déze kant. Maar er komt ook weer een andere tijd. Dit is niet alles. En intussen probeer ik het goede te doen, weer naar dat evenwicht toe te werken. Maar terwijl ik daarmee bezig ben, mag ik genieten van wat goed is.'

Veel mensen denken: 'Ik kan pas genieten als ik weer in evenwicht ben.' Maar je leven zal nooit in evenwicht zijn. Denk aan die koorddanser. Prediker zegt: 'Dank God voor wat je nu krijgt. Geniet van het goede. Erken dat je niet alles weet. En heb dan een diep respect voor God. Vers 14: Ik weet dat alles wat God doet, voor eeuwig blijft; niets is eraan toe te voegen, niets ervan af te doen, en God doet het opdat men vreest voor Zijn aangezicht.' Ons leven heeft eeuwigheidswaarde. Wat God doet is voor eeuwig! Ons hele leven, ook als het voor ons gevoel zo'n puinhoop is, wordt door God als het ware bij elkaar geraapt en Hij geeft het waarde voor de eeuwigheid. En als Hij dat doet, dan kom je daarvan onder de indruk, je 'vreest voor Zijn aangezicht'. Dat is geen angst, maar diep respect.

Als die brokstukken uit ons leven, die geven ons voortdurend het idee uit balans te zijn. Maar die brokstukken samen worden door God gemaakt tot een mozaïek. In een mozaïek heb je donkere stukjes nodig en lichte stukjes, rode en gele en blauwe en groene, zwarte en witte. Als ons leven altijd in evenwicht was, zou het mozaïek grijs zijn,

of grijsbruin.

Wat is dus onze roeping? Niet dat we pas hopen gelukkig te zijn als we in evenwicht zijn. Nee, je leeft nú. God kan je hèle leven gebruiken, ook deze dag. Geniet nu van het goede. En denk ondertussen wél aan de tegenpool. Werk toe naar het evenwicht. Dat is wat Prediker noemt: 'het goede doen'.

Dat is het eerste wat ik vanmiddag wil doorgeven vanuit de Bijbel: werk toe naar het evenwicht, denk aan de tegenpool. En vergeet intussen niet om van het goede te genieten en respect te hebben voor God.

Even een denkoefening: wat is voor u, voor jou, nu op dit moment die tegenpool? Op welk punt heb je het gevoel uit balans te zijn? Denk daar eens even over na. En wat is de tegenpool? Wat ligt er aan de andere kant van het evenwicht? Wat moet je doen om daarheen te werken?

Misschien raak je geïrriteerd door deze vragen. Want je denkt: 'Natuurlijk weet ik wel wat ik zou moeten doen. Eigenlijk...' En dan komt het: 'Eigenlijk...' Maar waarom doe je dat niet? Wat weerhoudt je? Misschien kom je er alleen niet uit. Kun je er hulp bij zoeken? Of is het een gegeven dat je uit balans bent? Moet je het aanvaarden, tijdelijk of blijvend?

'Doe het goede', dat wil zeggen: denk aan de tegenpool, en intussen: geniet van het mooie en heb eerbied voor God.

2. Denk aan de Herder

Het tweede, dat is dit. De Prediker zegt: 'God heeft alles op zijn tijd mooi gemaakt' (vers 11) en: 'Ik weet dat alles wat God doet, voor eeuwig blijft' (vers 14). Die twee uitspraken, dat zijn geloofsuitspraken. De Prediker vertrouwt op God. Hij weet wat Hij doet. Hij gaat Zijn weg met jou. En ook al begrijp jij die weg vaak niet, je hoeft niet te wanhopigen. Als Góð het maar begrijpt. Wat de Prediker hier zegt, sluit heel nauw aan bij het beeld van de goede Herder. Dat is het beeld dat Jezus gebruikt in Johannes 10. Jezus vergelijkt Zich daar met een herder, even verderop zegt Hij dat ook: 'Ik ben de goede Herder'. Maar in het stukje dat we gelezen zegt Hij niet: 'Ik ben de goede Herder,' maar: 'Ik ben de Deur voor de schapen'.

Die twee beelden, die liggen in elkaars verlengde. Want hoe ging dat nou in de tijd van Jezus? Een herder bracht zijn kudde naar

een schaapskooi, en vervolgens ging hij zelf in de deuropening liggen. Daar maakte hij een vuurtje, daar ging hij slapen, en zo bewaakte hij de schapen met zijn eigen leven.

En nu zegt Jezus in vers 9: 'Ik ben de Deur; als iemand door Mij naar binnen gaat, zal hij behouden worden; en hij zal ingaan en uitgaan en weide vinden.'

U merkt: daar zit ook een balans: ingaan en uitgaan, in de schaapskooi, uit de schaapskooi, en daar tussen, daar zit de Deur. Het evenwichtspunt is Jezus Zelf. Hij zegt: 'Wie door die Deur naar binnen gaat, wordt behouden, wordt gered.' Later in het Evangelie wordt duidelijk wat die redding inhoudt. Jezus geeft Zijn leven voor ons als Hij de weg gaat naar het kruis. Hij wordt gekruisigd, Hij wordt gedood, en daarmee redt Hij ons. Waarom? Omdat er tussen God en ons een kloof is: God is volmaakt en wij zijn onvolmaakt. En toch zoekt God een héél nauwe verbinding met ons leven. Hij, de volmaakte God, verbindt Zich aan ons als onvolmaakte mensen. En al die onvolmaaktheid, die zonde, die neemt Hij weg als wij daarom vragen. Jezus heeft onze zonden op Zijn schouders genomen. Hij heeft onze schuld gesaneerd. Hij heeft al onze tekorten met Zich meegenomen, het graf in, en op de derde dag naar Zijn dood stond Hij op in een nieuw leven. En Hij zegt: 'Wie in Mij gelooft, krijgt nieuw leven. Ik ben de Deur; als iemand door Mij naar binnen gaat, zal hij behouden worden, gered worden.'

Jezus is dus het balanspunt: door Hem kom je in evenwicht. Hij geeft dat weer met dat prachtige beeld: 'Hij zal ingaan en uitgaan en weide vinden.'

Als je, als schaap, naar binnengaat, de schaapskooi in, dan is daar rust, veiligheid. Je kunt niet verdwalen, je hoeft niet op je hoede te zijn voor wolven. En als het morgen wordt, brengt de herder je naar buiten. Dan moet je weer opletten. Je moet de herder niet uit het oog verliezen, je moet bij de kudde blijven, je moet oppassen dat je je poot niet verzwikt, maar je krijgt er ook wat voor terug: je zult 'weide vinden'. Heerlijk groen gras. Voedsel om van te leven.

Jezus volgen heeft twee kanten: het leven wordt er rustiger van, en het leven wordt er spannender door. Ik was deze week bij iemand op bezoek die ernstig ziek is, ALS heeft, die vreselijke spierziekte. Hij kan niet meer duidelijk spreken, dus hij gebruikt een spraakcomputer. En zo zei hij tegen mij: 'Ik heb longontsteking gehad en ik dacht dat ik zou sterven. Toen was ik wel bang. Maar toch is het goed met mij. Ik weet dat God bij mij is en dat mijn toekomst bij Hem heerlijk is.' Ik zag hem stralen, ondanks zijn ziekte. Dat is zo'n diepe rust, zo'n intense vrede, dat kun je niet begrijpen, maar alleen ontvangen.

'Ingaan en uitgaan en weide vinden.' Ook uitgaan, de schaapskooi uit, de wereld in. Christen-zijn is een uitdaging. Want God roept je de samenleving in, om daar het goede te doen, licht te verspreiden in de samenleving. Bonifatius, die kwam uit Engeland naar deze lage landen om hier over Jezus te vertellen. Dat was in het jaar 716. Hij werd er wel om vermoord, bij Dokkum, maar dat was in 754. 38 jaar lang heeft hij hier, in de Lage Landen, het Evangelie gebracht, en het heeft enorm veel resultaat gehad, want 1300 jaar later zitten wij hier. Jezus daagt je ook uit: wat kun jij doen om God en mensen te dienen?

Ingaan en uitgaan en weide vinden. Werk en rust. Inspanning en ontspanning. 'Comfort and challenge', troost en uitdaging.

Waar gaat het nu om? Dat je de balans tussen die twee vindt in het evenwichtspunt, en dat is Jezus. Jezus is de goede Herder, Hij brengt je naar buiten en Hij brengt je naar binnen. Er zijn al zoveel mensen geweest die dat hebben gemerkt, ik heb het ook zo vaak gehoord: 'Sinds ik christen ben, sinds ik Jezus ben gaan volgen, is mijn leven zoveel meer in balans gekomen.'

Hoe komt dat nou? Dat komt doordat Jezus precies weet hoe jij in elkaar zit, en wat jij nodig hebt. Jezus is God Zelf, in de gestalte van een mens. En God is onze Schepper, Hij weet als geen ander hoe wij bedoeld zijn, hoe wij tot onze bestemming komen. En Jezus is gekomen om ons dat op een volmaakte manier te laten zien. Hij is gekomen om ons te redden en ons in de vrijheid te stellen om Hem te volgen.

Maar bij dat volgen van Jezus komt het aan op vertrouwen. Hij is de goede Herder en jij behoort tot Zijn kudde. Doe je dan ook wat Hij zegt? Vertrouw je Hem op Zijn woord? Als dat doet: je verdiept

je in de Bijbel en je leeft in de voetsporen van Jezus, dan groei je toe naar veel meer balans. En daar kom je van bij!

Er zijn ook de dieven, zegt Jezus in vers 10. Er zijn anderen, die de schapen willen stelen, en slachten en verloren laten gaan. Mensen die haat zaaien en conflicten aanwakken. Mensen die je verleiden om het verkeerde pad op te gaan. Mensen die je laten geloven dat je geluk te vinden is in geld en in rijkdom, of in een 'second love'. We weten het allemaal: er zijn de verleiders, de dieven. Maar Jezus zegt: 'Volg Mij, en je zult ingaan en uitgaan en weide vinden.'

'Ik ben gekomen,' zegt Jezus in vers 10, 'opdat de schapen leven hebben, en overvloed!'

Dat is het tweede vanmiddag: 'Denk aan de herder!' De herder geeft je balans, Hij geeft het goede ritme: ingaan en uitgaan. Hij is als een pacemaker: als je hartritmest verstoord is, uit balans is, dan krijg je zo'n pacemaker. Zó is Jezus: de Pacemaker, of nog beter: de Peacemaker, de Vredestichter.

En weer een denkoefening: zou je kunnen groeien in vertrouwen op Hem? Wil je dat? Of niet? Voel je weerstand? Jezus de Peacemaker. Kun je groeien in vertrouwen?

3. Denk aan de kudde

Het derde dat we vanmiddag leren, dat hoort erbij, bij dit beeld van Jezus: denk ook aan de kudde! Het zijn geen individuele schapen die de herder volgen, nee, het is een kudde. En ook daar ligt een sleutel om tot meer balans te komen in je leven: door deel uit te maken van een christelijke gemeente. Op zondag samenkomen om met elkaar te zingen, om samen te bidden, om samen te luisteren naar de Bijbel, dat geeft zoveel rust. Samen ben je dan binnen in de schaapskooi. En vervolgens ga je de week weer in, de schaapskooi weer uit. Maar ook door de week blijf je in contact: door een bijbelkring waar je elkaar steunt, waar je elkaar helpt. Door samen bezig te zijn: samen een kinderclub te leiden, samen te helpen bij de voedselbank.

Zoveel mensen hebben dat tegen me gezegd: 'Door de gemeente voel ik me gesteund.' En je hebt vaak maar een klein steuntje nodig om in balans te blijven en niet om te vallen.

Ik weet het: er zijn ook mensen vreselijk teleurgesteld geraakt in de kerk, erdoor beschadigd... We zijn allemaal mensen, met alles erop en eraan. En toch: toch is het echt zonde als je door teleurstellingen in het verleden de vreugde mist, de zegen mist die je kunt ervaren in het heden.

De vrouw van die man met ALS, die vertelde mij: 'We hebben twee app-groepen. Mensen die op allerlei manieren hulp bieden. Als ik iets nodig heb, dan stuur ik een appje, en er is altijd wel iemand die helpt.' Dat is het! Die kudde, die helpt je zó om meer in balans te komen.

En ook hier kun je weer een denkoefening doen: hoe ben jij in je leven al geholpen door mensen om je heen? Of nog specifieker: door een gemeente om je heen? Of moet je misschien jezelf nog wat meer géven? Je bent welkom om dat te doen, en nog meer te doen!

(1) Denk aan de tegenpool. (2) Denk aan de Herder. (3) Denk aan de kudde. Je zult merken: het helpt om meer je balans te vinden. En tegelijkertijd zul je nooit in balans zijn. Je beweegt je altijd om het evenwicht heen.

Kijk van je af!

Nog even terug naar Dan Thurmon. In dat boek, *Off Balance on Purpose*, geeft hij ook aan wat de grootste fout is die een koorddanser kan maken. Hij zegt: 'Dat is de klassieke beginnersfout. Iedereen die begint met koorddansen kijkt onwillekeurig naar beneden, naar zijn voeten. Maar als je dat doet, gaat het altijd mis. Een koorddansen moet niet naar beneden kijken, maar vooruit - niet naar zijn eigen voeten, niet naar zichzelf, maar van zich af, naar de overkant. Alleen dan blijft hij overeind.'

Dat sluit naadloos aan bij de boodschap van vanmiddag. Zoek je naar meer balans? Concentreer je dan niet op jezelf, maar kijk dan naar de overkant: denk aan de tegenpool, denk aan de Herder, denk aan de kudde. En voordat je het weet, loop je zonder angst over een afgrond. Amen.